Sosyal Bilimler Dergisi / The Journal of Social Sciences

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 6, Sayı: 43, Aralık 2019, s. 23-31

ISSN: 2149-0821 Doi Number: <http://dx.doi.org/10.29228/SOBIDER.39690>

Doç. Dr. Fatih ARSLAN

Fırat Üniversitesi, İnsani ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü,
farslan@firat.edu.tr

MEHMET AKİF'İN DEĞERLER BİLİNCİNDE BİR RUHSAL DÜŞ/İN SANDEĞER TASARIMI: ASIM MODELİ¹

Özet

Türk ve Dünya Edebiyatı'nda gerek yazarların, gerekse düşünürlerin geleceğe dair kurgularını desteklemek adına yarı tasarı yarı gerçek karakterler oluşturduğunu görüyoruz. Voltaire'in Candida'sı, Tevfik Fikret'in Haluk'u gibi. Benzer gençlik prototiplerinden birisi de Mehmet Akif'in Asım'ıdır. Ancak Asım hem çıktığı dönem itibarıyla hem de taşıdığı değer bilincinin göndergeleriyle diğerlerine göre oldukça önemli farklılıklar taşır. Bir tasarım olarak Akif'in dünyasına giren Asım, zamanla bunu aşarak sonrasında bir idealler yumağına, dönemin gereği ve gerçeğine dönüşür. Eksik tavırları tamamlar, durgun yapıları eyler ve her yaptığıyla fonksiyonellenen dinamik bir tavra bürünür. Daha genel söylersek Akif Asım'laşırken Asım da Akif'leşir. Birbirini besleyen iki tavır ortak bir ruh gerçekleşmesini üretmiştir. Dolayısıyla Asım, dönemi için insan, iyilik ve değerler adına kesif, yoğun, özet ve özlem bir karakter tasarımıdır. Şiirin her mısrasında bu tasarımın sosyal hayata, algılara, savaşımlara dair reel hayat duruşunu gözlersiniz. Aktif, bilinçli, vatansever bir dik duruşun adı olmaklığını Asım'la gerçekleştirmiştir.

Anahtar Kelimeler: Değerler bilinci, Mehmet Akif, Asım, iyilik.

¹ Yazı 20-21 Haziran 2009'da Elazığ'da yapılan I.Ulusal İyilik Sempozyumu'nda sunulan özet/bildirinin genişletilmiş, gözden geçirilmiş halidir.

MEHMET AKIF'S A MENTAL DREAM / HUMAN DESIGN IN THE CONSCIOUS OF VALUES: ASIM

Abstract

In Turkish and World Literature, we see that the writers and thinkers form semi-design and semi-real characters to support the fictions of the future. Like Candida of Voltaire, Haluk of Tevfik Fikret. One of the similar prototypes of youth is Mehmet Akif's Asım. However, Asım has significant differences both in terms of the period it emerges and with the references of the value consciousness it carries. Asım, who entered the world of Akif as a design, gradually overcame it and then turned into a ball of ideals, the necessity and reality of the period. It completes the missing attitudes, activates the stagnant structures and takes on a dynamic attitude that becomes functional with every action. More generally, Akif Asım becomes Asım and Asım becomes Akif. The two attitudes that feed each other have produced a common spirit. Therefore, Asım is an intense, abstract, and longing character design for human, good and values for his period. In every line of poetry, you observe the real life stance of this design on social life, perceptions and wars. Asım is the name of an active, conscious, patriotic upright posture.

Key Words: Values awareness, Mehmet Akif, Asım, goodness.

Giriş / Bir Nesli Yorumlamak

Safahat'ın altıncı kitabı olan Asım, 1919'da yazılıp, 1919-1924 yılları arasında Sebilü'r-Reşad'ta düzensiz aralıklarla yayımlandıktan sonra 1924 yılında tek kitap olarak basılmıştır. Asım başlangıçta M.Akif'in ironik karakterlerinden Köse İmam'ım oğlu kimliğiyle karşımıza çıkar. Sonrasında ise ülkeyi yükseltecek gelecek nesillerin, Çanakkale mucizesini gerçekleştirmiş kuşağın tipik bir örneğine dönüşür. Şiirin sonu Çanakkale Şehitleri'ne ithaf edilen ünlü pasajla biter. Çanakkale'nin bu pasajdaki genç savunucusu gücünü geçmişinden, dininden ve tarihinden alır; ayrıca Batı'nın pozitif bilimini alınması gereken bir model olarak görür (İz / Cevizci, 1988: 335). Değişen dünyayı yeniden yorumlayabilme adına oluşturulacak beyin takımı için yeni ve farklı bir kimliktir Asım. Toplumlar için zor zamanlar, çıkış adına yeni fikirlerin ortaya atıldığı yıllardır. Aynı zamanda yeni fikirleri taşıyabilecek yeni idealize edilmiş yarı mitik kahramanların... Bir noktaya kadar somut, sonrasında ise soyut bir nesil projesi diyebileceğimiz "Asım Modeli" üst bir kimlikle aslında şairin kendisidir. Çünkü Akif ısrarla bir milletin yükselmesi ve ilerlemesi için iki büyük kudretin varlığına inanmıştır: İlim ve fazilet (Öztürkmen, 1990: 17). Bu anlamda Asım modeli ilim ve fazilet adına M.Akif'in taşıdığı veya taşımayı düşündüğü değerler bilincinin, sosyal iyilik projesinin en sağlam iz düşümü, uygulamasıdır.

Sadece Türk düşünce hayatında değil batıya dair genel değerler dünyasında da benzer kimlik yapılanmalarına rastlamaktayız. Voltaire'in Candide ya da J.J. Rousseau'nun Emile'i gibi. Ancak Asım, bazı özellikleri açısından bu karakterlerden esinlenmiş olabilir; ancak tutunduğu değerler dünyası, algısı bakımından asla onlara benzemez. Aynen daha önce bizdeki Şermin, Haluk, Nejad deneysel karakterlerinde olduğu gibi. Asım, en az Akif'in kendisi hatta ötesi kadar reeldir ve realist bir kurguyla çizilmiştir. En başta bir ütopya değildir. Dönemi için vatanın kurtuluşuna dair bütün insancıl, idealist fikirlerin bir hamûlesidir. Asım, dimdik duran

bir trajik aksiyon heykelidir. Zaten M.Akif'in beyninden farklı yapıda bir karakterin çıkması da düşünülmeydi. Bir yönüyle geleceğe koşan bir karakter anıtı, diğer bir yönüyle de dönemin ve Akif'in doğruluk algısının ruh düşüdü. Asım vardır ve gerçeğin ta kendisidir:

“Asım'ın nesli... diyorsun. Ne uzun boylu hayal!

Asım'ın nesline müinkad olacak istikbal.

Sana vicdanımı açtım okudum, dinlesene;

Söyleten başkasıdır, bakma, hocam söyleyene.

— Ne kehanet bu?

— Bilirsin ki değil mutadım.

— Güzel amma, ne faziletleri var evladım?

— Ne fazilet mi? Çocuklar koşuyor, aç çıplak,

Cepheden cepheye arslan gibi hiç durmayarak.

Yine vardır bir ölüm korkusu arslanda bile;

*Yüzgöz olmuş bu çocuklar ölümün şahsıyla.” ***

Savaşın her türden acısını ve yokluğunu hissetmiş böyle bir gençlik ideali doğaldır ki gerçeğe yakındır veya yakın olmak zorundadır. Akif'in geleceğe yani umuda dair bütün algısını taşımak gibi de bir sorumluluğu vardır. Gerçektir, gerçeğe yakın olmak zorundadır; insancıldır ve idealize edilmiş bir değerler bilincidir. Sanat dediğimiz olgu zaten temelde *“bir büyük hayatı yaşamak ihtirasıdır.”* (Topçu, 1970: 27). Akif'te bu ihtiras yıkıcı değil; yapıcı bir ve yüceltici bir yapıya denk düşer. Gerçekle kol kola yürür. Onu tamamlar, eyler, bütünler... Bütün bu taşıdığı realiteye dair algıdan dolayı şiir boyunca Akif hep Asım'ın aslında var olduğunu ispata çalışan bir kimlikle karşımıza çıkar:

“Görmedim ben bu kadar dört başı mamur insan

Ne büyük hilkat o Asım, ne muazzam heykel

Onu bir şi'r-i hamaset gibi, ilham-ı ezel,

Sana sunduysa, açıp ruhunu teşrihe çalış...

....

Yalnız göğsünün eb'adı mı sandın yüksek?

İn de a'makına bir bak, ne derinmiş o yürek!

Dalgalandıkça içinden taşan iman denizi

Dökülen hisleri gör, incilerin en temizi”

** Şiir örneklemelerinde Safahat'ın 1966 yılında Yeni Matbaa tarafından yapılan yedinci baskısındaki Asım kısmı esas alınmıştır. (s.361- 443)

Karakterden Reel Değere Doğru

Akif bir şair değildir. Daha doğru bir ifadeyle ve Yahya Kemal'in tespitiyle, “İslam ahlak ve akaidinin şairidir, İslam'ın şiirinin şairi değildir. İslam'ın şiirinin şairi olsaydı vaiz gibi değil şair gibi şiirler yazardı.” (Yavuz, 2008: 169). Belki Akif'te ahlaka ve imana dayalı İslam, aynı tematik yönelimi olan diğer şairlerimizde (Y.Kemal, Necip Fazıl, S. Karakoç...) estetize edilmiş bir dünya olarak karşımıza çıkar. Yani İslam'ı birbirinden farklı söylemler, kurumlar ve pratikler olarak (Foucault-dispositif) algırlarlar. Hatta Akif bile “Safahatımda şiir arıyorsan, arama!” demiştir çevresindeki insanlara. Asım şiirin ötelendiği en önemli kısım, yerdir. Hazırlıksız yakalanmış bir Anadolu hamlesine adına durmadan işleyen, yeniliklere açık, fazileti en önemli hayat düsturu edinmiş bir yapı taşıdır. Asım, lav saçan bir volkan şiddetiyle şiirden ve sözden hayat sahnesine o kadar hızlı geçmiştir ki neyin gerçek neyin hayal olduğu birbirine karışmıştır. Şiir yazılmamış, yaşananlar şiirleşmiş, destanlaşmıştır:

“Dikilir karşıma hep görmediğim bilmediğim;
Sorarım kendime: gurbette mi, hayrette miyim?
Yoklarım taşları, toprakları: izler kan izi;
Tüter üç beş baca kalmış... O da seyrek...
Aşına bir yuva olsun seçebilsem diyerek
Bakınırken duyarım gözlerimin yandığını,
Sarar afakımı binlerce sıcak kül yığını.”

Öncelikle Akif, şiir algısının ötesinde özellikleriyle şiirden daha gerçekçi bir değerler dünyası kurabilmiştir. Çünkü Akif bir sentez adamı, bir karakter heykeli, toplum içinde toplumu anlatabilen bir sosyolog, vatanlaşan bir milletin beyni, yokluk ve savaşların vicdanı, muhafazakâr ve inkılâpçı bir düşünce prototipidir. Taşıdığı bütün sıfatlarıyla da sorumlu bir vatandaştır. Kurtuluş Savaşı ve onun doğal neticesi olan parçalanmış, kırılmış ve yıkılmış bir Anadolu imgesi her sorumlu Türk aydını gibi Akif'i de derinden sarsmıştır. Akif ve “Asım”, o dönemin ve bu ihtiyacın tam karşılığıdır. İmge ve imaj peşinde koşan şair ruhlu platonik düş gezginlerinin çok uzağında duran Akif için Asım, yeniden Türk tarihinin şanlı alev burçlarını keşfetme ve yaşatma mitidir. Altı yüz yıllık Osmanlı'nın çöküşünün, üzüntülü ama mağrur bir Asım duruşuyla yeniden canlandırılmasıdır:

“Yurdu baştanbaşa viraneye dönmüş Türk'ün;
Dünkü şen, şatır ocaklar yatıyor yerde bugün.
.....
Nerde Ertuğrul'u koynunda büyütmüş obalar?
Hani Osman gibi, Orhan gibi gürbüz babalar?
Hani orman gibi afaki deşen mızraklar?
Hani atlar gibi sahrayı eşen kısraklar?
Hani ay parçası kızlar ki, koşar oynardı?
Hani dağ parçası milyonla bahadır vardı?”

Bugün artık biri yok... Hepsi masal, hepsi yalan!

Bir onulmaz yaradır, varsa yüreklerde kalan."

İmparatorluktan millete geçişte geniş kitlelerin zevkini, dilini, yaşama biçimini ve dini duyarlılığını modernitenin dikkatiyle yorumlayıp değerlendirebilecek kalemlere ihtiyaç vardır. Şair, bizi biz kılan değerler bütünü hissetmek ve aktarmak amacıyla, iddiasındadır. Onda dini kabuller, dünyevi hayatı da düzenlemeye hizmet eden vazgeçilmez prensipler olarak algılanır. Akif, milli edebiyatın tam özünde, merkezindedir. M.Akif'in gözleri, akan hayatın problemlerinde, gönlü "gelecekte" gerçek bir milli romantik şahsiyettir. İdealisttir; saf şiiri arka plana itecek kadar. Saf şiir öğretmez, hissettirir; göstermez, sezdirir; açık değil kapalıdır; anlam eserden çok okuyucuya bağlıdır. Ama Akif'in şiiri, okuyucusunun ruh halinden çok metne bağlıdır. "Dil" den çok söze (parole) sırtını dayamış, ideali ve kendisine verildiğini kabullendiği hususlar adına şiiriyet cevherini iradesiyle susturan bir insandır. Samimiyet ve mesuliyet arasında şiirin tepelerini kurar. Bu yüzden şiirin genel görür kabullerinden uzaklaşır. Belki daha radikal bir ifadeyle şair değildir Akif, olmayı da istememiştir. Bir ruh adamıdır o. Sosyal tasarım kuramcısıdır. Kültür eyleyicisidir. "Hakikat" muştusudur. Asım karakteri de aynı algıyla dağılan ve yeniden oluşumun bütün dingin temayüllerini toplamaya çalışan Anadolu realitesiyle ve salt gerçek merkezli algıyla çizilir:

"Hayır, hayal ile yoktur benim alışverişim

İnan ki her ne demişsem görüp de söylemişim

Şudur cihanda benim en beğendiğim meslek

Sözüm odun gibi olsun; hakikat olsun tek!"

Bir imge avcısından çok hakikat avcısıdır. Bu sebepten Akif'te aktarım sosyal boyuta çekilmiş bir sanat faaliyeti olarak kendini gösterir. Sadece Akif için değil, Mehmet Emin, Ziya Gökalp, Ömer Seyfettin de milli realizmin bayraktarlığını yapmıştır. Mehmet Emin'in dediği gibi:

"Unutma ki şairleri haykırmayan bir millet

Sevenleri toprak olmuş öksüz çocuk gibidir."

Onun şiiri iki kültür yapısı arasında sıkışan toplum katmanlarına alternatif teşkil bir "uyum seansı"dır. İki cevherden beslenir bu seans: Milli kimlik ve modern İslam algısı. Daha doğrusu İslam'ın gerçek algısı. Yeni bir "insan"dır amacı ve Asım neslidir kendisinde var olan. Sosyal ve fonksiyonel bir yapıdır. Söylenenlerin aksine Akif İslamcı bir şair değildir; hatta İslam'ın özünü yanlış anlayanlara karşı son derece sert eleştiriler getiren bir vatan şairidir. İyi bir kul olmakla iyi bir vatandaş olmak onda hep beraber yürümüş ve birbirini tamamlamıştır. Değişen ve dönüşen neslin nasıl böyle bir duruma geldiğini kendine sormadan edemez:

"Değişik sanki o arslan gibi ırkın torunu,

Bense İslam'ın o gürbüz, o civan unsurunu

Kocamaz, derdim, asırlarca sorulsaydı eğer!..

Ne çabuk elden, ayaktan düşecekmiş o, meğer!.."

Akif'e göre medeniyetin gerçek kaynağı ve Asım'ın neslinin yöneleceği coğrafya Müslüman Doğu'dur. Ona medeni üstünlüğünü kaybettiren sebepler ise *"taassub, cehalet, sebatsızlık, tembellik ve özgüven eksikliği"*dir. Ancak bu idealleri önce Osmanlı içindeki Müslüman unsurların başkaldırması, arkasından da yeni Türkiye Cumhuriyet'in temellerini temsil eden Atatürk öğretilerinin yeni yapılanmaya tesir etmesi daha mantıklı bir tutarlılığa çekmesine neden olmuştur. Şair siyasi düşüncesi (İslam) ve duygusal merkezi (Halkçı/vatansever) arasında bir idealler çelişkisi yaşamıştır. Akif, anlatma tarzı, dil hâkimiyeti, kültürü ve sosyal heyecanı ile güdümlü eserlerde görülen kuruluşu asla taşımamıştır şiirine. Milliyetçiliğe değil kavmiyetçiliğe karşıdır. Milliyet endişesi etrafında yeni bir sistem peşinde koşar. Asım'ı genç, sporcu ve iyiliklerle yoğrulmuş bir nesil yapısı olarak tasarlar. Halkıyla denk, ruhuyla ahenk içinde bir nesil...

"Ruhunuz halkımızın, köylümüzün ruhuna denk;

Sözünüz bir, özünüz bir, o ne mesut ahenk!

Biz bu ahengi harap etmeyecektik, ettik;

Kapanır türlü değil açtığımız kanlı gedik.

Ne kadar benziyoruz şimdi sakat bir duvara..."

Akif, yenileşmenin üç ayrı dönemini birbirine bağlayan bir milli paratoner, bir geçiş adamıdır. Devrin romanı, sosyal romanın epizotlarını taşır şiiri. Asım bu konuda başat bir eserdir. Asım'ın içinde Akif yeri gelir güreş meydanlarına çıkar, yeri gelir eğitim sürecinden bahseder, yeri gelir savaflara ve Anadolu'ya seslenir... Asım, bütün taşıdığı değer yargılarıyla sosyal gerçekçi kimliğin İslam estetiğiyle yoğrulmuş biçimidir. Mehmet Akif'i Asım'ı kaleme alırken diğer eserlerinin çoğunda olduğu gibi realizm ve derin gözlemlerle anlatısını kurgulamıştır. Türk şiirine gerçek realizm onunla girmiştir. Kuvvetli gözlem, sağlam betimlemeler ve konuşma dilinin bütün renklerini barındıran akıcı bir üslup, Akif estetiğinin temel ölçütleridir. Yaşadığı devri bu derece ayrıntılı bir güneş aydınlığında aktarabilmiş neredeyse başka bir şair yoktur. Safahat ciddi bir gözlemle yazılmış maznun bir romansa, Asım da bu realist romanın olmazsa olmaz ana karakterlerinden birisidir. Sokak, ev, saray, cami, mektep, köy, şehir, dindar, cahil, yerli, öğretmen, yabancı... Pek çok farklı malzeme Asım'ın görüş ve duygu sahnesinde asli unsurlar olarak karşımıza çıkar. Onlar edebiyatın estetik renklerinin yanında, halka dair malzemelerle de şekillendirilmiştir. Şair tasvirler yapar, hikâyeler anlatır, diyaloglara başvurur. O yüzden Akif'in şiiri en az düz yazı kadar; hatta ondan biraz daha fazla hayatın kendisidir. Bunda tabii ki Akif'in eşine ender rastlanır bir ahlak ve ülkü adamı olmasının etkisi vardır. Asım'ın kişilik özelliklerini aktarırken şair, ideal insana dair adını maalesef çoktan unuttuğumuz dimdik duran bir değerler evreni kurar:

"Yumuşak başlı isem, kim dedi uysal koyunum?

Kesilir belki, fakat çekmeye gelmez boyunum.

Kanayan bir yara gördüm mü yanar ta ciğerim.

Onu dindirmek için kamçı yerim, çifte yerim,

Adam aldırma da geç git diyemem, aldırırım;

Çiğnerim, çiğnenirim, hakkı tutar kaldırırım."

Akif için İslamiyet öncelikle ahiretten çok dünyayı düzeltecek bir sistemler bütünüdür. Çöküşe geçen sosyal yapının her olgusu onu derinden üzer: İhtiraslar, şursuz davranışlar, yanlış batı algısı, yalakalık, sebepsiz alkışlar... M.Akif, Asım şiirinin pek çok yerinde genç kahramanını farklı mekân ve figürlerle karşılaştırarak değişen ve değişimle iyiden iyiye bozulan kişi, aile, toplum düzleminde döneminin eleştirel bir tablosunu çizer. İnce bir ironiyle hafiften gülümseterek anlatacaklarını beynimize kazır:

“Nasihatım sana: Herzeyle iştigali bırak!

Adamlığın yolu nerdense, bul da girmeye bak!

Adam mısın: Ebediyen cihanda hürsün, gez;

Yular takıp seni bir kimsecik sürükleyemez.

Adam değil misin, oğlum, gönüllüsün semere;

Küfür savurma boyun kestiğin semercilere.”

Akif kalabalıkların şairidir. Kalabalıkları karşısına alan bir hatip, bir vaiz, bir komutan... kısaca devrin, devrimin, gereğinin şairidir. Bir meydan adamıdır. Asım da Akif'in idealler bilincinin doğal bir yansıması olarak aynı gür sesin peşinde, sadık bir hatip kimliğindedir. Asım şiirindeki her küçük manzara ötesinde patlamaya hazır bir hakikat muştusu ve ibret alınacak davudi bir ses taşır. Bir de şiir algısını başarılı bir dramaturg edasıyla biçimlendiren Akifçe duruşu eklerseniz, Asım'ın taşıdığı zeminin sağlamlığı daha net ortaya çıkacaktır. Göze dair bütün malzeme eserin içine yerleştirilmiştir. Şikâyetçidir, rahatsızdır; ama bir o kadar da idealist ve coşkuludur. Akif duruşlu Asım ya da Asım duruşlu Akif toplumunun derdini kendi derdi bellemiş, ortak trajediyi hayatının kaynağı yapmış samimi ama yüksek bir sestir. Sosyal vicdanın sesi olmayı başarmış bir yüksek idealler heykelidir. İslam'ın yanlış ellerde ve yanlış söylemlerle asli özelliğinden nasıl uzaklaştırıldığı da Asım şiirinde uzun uzun irdelenir. Sebepler ve sonuçlar üzerinde durmakla da kalmayıp çıkış arayan ve alternatif algılama yolları saptayan fonksiyonel ve çözümleyici bir şiir yapısı olarak karşımıza çıkan Asım, hataların bilincinde ve farkındadır. Din değişmemiş, dini yorumlayan ve onu kendi dünyalarından öteleyenler değişmiştir. Özellikle de bilimsel kimliği dogmatik inançlarla sınırlayan ve dinin mesajını silenler adına...

“Medresen var mı senin? Bence o çoktan yürüdü.

Hadi göster bakayım şimdi İbn-ür Rüşd'ü?

İbn-i Sina neye yok? Nerde Gazali görelim?

Hani Seyyid gibi, Razi gibi üç beş alim?

....

Doğrudan doğruya Kur'andan alıp ilhamı,

Asrın idrakine söyletmeliyiz İslam'ı.

Kuru dava ile olmaz, bu fakat ilm ister;

Ben o kudrette adam görmüyorum, sen göster?”

Bir ayrıntı şairidir Akif. Öyküye yaklaşan pek çok anlatısında devrin en girift yapıtaşlarını, en dolambaçlı sosyal algılarını büyük bir ustalıkla işler. Sanki hayatın ta kendisi demek adına isimler ve içerik realitenin ta kendisi olur. Akif'in ruhu bir bakarsınız Paşa olur, Küfeci çocuk olur, Neyzen Teyfik olur, Seyfi Baba olur ve nihayetinde Asım olur ve Asım'da bulur; ruh durulur. Yeni Türkiyeli algısının taslağıdır Asım. Vatanı olan bir milletin ve vatanlaşan bir milletin uçbeyidir:

*“Bilmiyorlar ki bu şiddetlerin olmaz hükmü,
Göz yılar önce, fakat sonra kanıksar ölümü
Sanıyorlar kafa kesmekle, beyin ezmekle
Fikr-i hürriyet ölür, hey gidi şaşkın hazele
Daha kuvvetleniyor kanla sulanmış toprak
Ekilen gövdelerin hepsi yarın fişkırarak.”*

SONUÇ

Ziya Gökalp'in ifadesiyle o “şiir devrinde değil şuur devrinde” yaşadığının fazlasıyla farkındadır. Üstelik farkındalıklarıyla sanat algısını kurar. Hatta yazdıkları sanat ve hayat arasında arafta kalmış değerler katmanıdır. O yüzden Akif'i ve onun iyiliğe dair değerler dünyasını; şiirden, sanattan koparabilir farklı değerlendirme ölçütleriyle karşılayabilirsiniz; ama asla ruh adam, vatanlaşan Türkiye'nin varlık özü kimliğinden sıyramazsınız. Günlük hayatında bir karıncayı incitmekten korkan bu çelebi insan millet, vatan, din söz konusu olunca adeta büyüyen, taşan kar tanesinin nahifliğinden bir anda çığa dönüşen bir dava insanına dönüşür. Kükrer şiiri olanca gücüyle. Tarih ve şiir Asım'da beraber yürür. Destanlaşan ruhları, dökülen kınalı kuzularımızın kanlarını, yüzyılın en trajik savaşını da aynı yüksek ses bayrağıyla dalgalandırır Akif. Kabaran toprağın şehit kanına doyduğu ve hala kırmızı aktığı bir vatan diyetidir Çanakkale. Ve Akif'leşen, aziz ruhların ete kemiğe bürünür gibi söze ve sese büründüğü bir ulu şiir Asım'ın en çarpıcı kısmını oluşturur:

*“Ölüm indirmede gökler, ölü püskürmede yer
O ne müthiş tipidir: Savrulur enkaz-i beşer
Kafa, göz, gövde, bacak, kol, çene, parmak, el ayak;
Boşanır sırtlara, vadilere sağnak sağnak
.....
Asım'ın nesli diyordum ya nesilmiş gerçek
İşte çiğnetmedi namusunu çiğnetmeyecek.”*

Genel özellikleri dikkate alındığında Asım, ütöpik kurgudan gerçeğe dönüşen bir yeni nesil Akif tasarısıdır. Taşıdığı iyiliğe ve değerler dünyasının sıcak göndergelerine dair yapı özellikleriyle yaşayan, hisli bir insan bileşkesidir. Akif'in sosyal yapıya, savaşlara, ideolojiye ve daha pek çok güncel konuya dair ironik yaklaşımlarını taşımış bir şiir ve şuur hammaddesidir.

Ötelere söyleyecekleri olan ve idealist gençlik adına tasarıları olan dinamik bir edebiyat malzemesidir. Bütün bu yapısal ve içsel nitelikleriyle de zamanını aşan bir metindir.

KAYNAKLAR

- Akif'ten Asım'a (2007), (Editör: Sezgin Çevik), Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- İz, Fahir/Cevizci, Ahmet (1988), “*Mehmet Akif Ersoy-Bir Biyografi*”, Erdem Dergisi, C.4, S.11, s.325-337.
- Öztürkmen, Neriman Malkoç (1990), M.Akif Ersoy ve Dünyası, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara,
- Topçu, Nurettin (1970), Mehmet Akif, Hareket Yayınları, İstanbul.
- Yavuz, Hilmi (2008), Edebiyat ve Sanat Üzerine Makaleler, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.